

Úrvacsorai közösség

Időpont: Böjt 4. vasárnapja – 1954. március 28.

Alapige: 1Kor 10,15-17

„Mint okosokhoz szólok, ítéljétek meg ti, a mit mondok. A hálaadásnak pohara, a melyet megáldunk, nem a Krisztus vérével való közösségünk-é? A kenyér, a melyet megszegünk, nem a Krisztus testével való közösségünk-é? Mert egy a kenyér, egy test vagyunk sokan; mert mindnyájan az egy kenyérből részesedünk.”

A korinthusi gyülekezetnek kérdésévé lett az elhagyott világgal való érintkezés. Ez a világ számukra a görög pogányság volt. Isten kegyelme kihívta őket ebből a világból, hitre juttatta s megtérítette, de ugyanakkor benne hagyta ebben a világban. Nem vitte őket valami keresztyén szigetre, ahol csak hívők élnek, hanem továbbra is ott kellett élniök a pogány görög világban. Az világos volt előttük, hogy Isten nem akarja a kegyes elzárkózottságot, de az már vitás volt, hogy hogyan és meddig mehetnek az érintkezésben. A szövevényes társadalomban ezer szállal voltak egymással kötözve. Az elhagyott világban ott voltak a rokonok, barátok, szomszédok, munkatársak. Érezték, hogy megtérésük nem oldja fel őket a társadalmi illendőség kötelezettségei alól. Egy ponton vált ez a kérdés különösen égetővé, s ez a bálványáldozati lakoma volt. A bálványáldozatnak ugyanis volt egy kultikus és egy profán része, így is mondhatnánk: egy templomi és egy otthoni vagy egy istentiszteleti és egy társadalmi része. Ma talán a búcsút lehetne hasonlítani hozzá. Ennek is van egy kultikus része: a mise a templomban, de van azután egy társadalmi része: a vendégeskedés, az eszem-iszom, dínomdánom, este talán még bál is, s a végén esetleg egy kis parázs verekedés és szurkálás is. Az volt a kérdés: mit csináljanak a korinthusi keresztyének, ha egy ilyen bálványáldozati lakomára meghívja őket valaki a hitetlenek közül? Nem olyan egyszerű ez a kérdés. Egyszerű volna, ha a pogány templomba az áldozathoz hívnának. Akkor gondolkodás nélkül nemet lehetne mondani. Ők azonban nem az áldozathoz hívják a keresztyéneket, s nem kívánják tőlük, hogy tisztességet adjanak a bálványoknak, hanem az áldozat utáni családi lakomához kérik őket. Lehet-e ezt a görög látszata és bántó sértés nélkül visszautasítani? Igen ám, csakhogy az áldozat bemutatása utáni lakoma nem csak egyszerű ünnepi ebéd! Az áldozati oltáron bemutatott állat húsának egy részét az áldozó visszakapta, s ezen az ünnepi lakomán azt fogyasztja el ünnepélyesen a háznép. Ez a lakoma sem volt tehát egészen társadalmi együttlét, mégis összefüggött az áldozattal. Szabad-e keresztyén embernek a bálványnak áldozott állat húsából enni? Nem is alakult ki ebben a kérdésben egységes gyakorlat a korinthusi keresztyének között. Voltak szabadelvűek, s voltak visszahúzódók, s ezért volt sok botránkozás és vita is. Ezt a kérdést veszi elő az apostol a mai szentleckében.

Az apostol véleménye szerint keresztyén ember ne vegyen részt a pogány áldozati lakomán. Nem csinál azonban ebből törvényt. Ha valaki úgy érzi, hogy nem zárkozhatik el a meghívás elől, ám menjen el, s egyék-igyék ott nyugodtan mindent, de ha valaki az egyik ételre ezt mondja: „Ez bálványáldozati hús”, ne egyék abból (27–28. v.). Ezt az álláspontját sem akarja tekintélyi alapon ráerőszakolni a korinthusiakra. Szeretné, ha meg tudná győzni őket, s ők saját belátásuk alapján helyezkednének ugyanerre az álláspontra. Ezért is kezdi így: *„Mint okosokhoz szólok, ítéljétek meg ti, a mit mondok.”* Fejtegetésében arra mutat rá, hogy az dönti el a kérdést: mi történik az oltár körül? A pogány áldozati lakomát az úrvacsorához hasonlítja. Merész hasonlatnak látszik, de érthető, ha meggondoljuk, hogy valamikor az úrvacsora tulajdonképpen a szeretetvendégség záró mozzanata volt. Az úrvacsorában is az oltárról kap valamit Isten népe: kenyeret és bort, de az a kenyér és bor nem csupán kenyér és bor, hanem Krisztus teste és vére. Az úrvacsora tehát nem egyszerű étkezés, hanem az Úrral való közösség. Mivel pedig nem egyedül vesszük, hanem a többi hívővel együtt, egy test vagyunk sokan, mert mindnyájan az egy kenyérből és egy pohárból részesedünk, az úrvacsora nemcsak az Úrral való közösség, hanem az Úr népével is. Ugyanez történik a bálványáldozati lakománál is. Bálvány azonban csak az ember képzeletében van, a valóságban nincs, a bálvány mögött a hazugság és megtévesztés atyja, az ördög van. A bálványáldozati lakoma tehát közösség az ördöggel és az ördögimádókkal. Ezért állapítja meg: *„Nem ihatjátok az Úr poharát és az ördögök poharát; nem lehettek az Úr asztalának és az ördögök asztalának részesei.”* (21. v.)

Épp az a tény, hogy ennek az ígének a történelmi helyzetét ilyen hosszan kellett magyarázni, mutatja, hogy ez a probléma nekünk ma nem problémánk. A lényeg azonban ma is kérdés és örök kérdés: Hogyan érintkezzék a keresztyén ember az elhagyott világgal? A gögös elzárkózottság és az Istent megtagadó barátkozás között hogyan található meg az az út, melyen nem vétkezünk sem az Isten-hűség, sem a felebaráti szeretet ellen? Mai szentleckénk azonban nem öleli fel az egész kérdést, csak az úrvacsora hasonlatát ragadja ki belőle, maradjunk meg hát mi is ennél a részletnél, s lássuk meg, hogy az úrvacsora közösség az Úrral és közösség az Úrban.

1. Az úrvacsora közösség az Úrral.

Erről az úrvacsorázó nép is sokszor elfelejtkezik. Lehet, hogy a római katolikus kovásztól való félelem idézte elő, s így történetileg érthető, de semmiképp sem menthető, hogy az úrvacsorában a fő gondolat nálunk a bűnbocsánat lett. Ezért járulunk hozzá, s ennek örülünk benne. Ez helyes, csak nem elég. Nem szabad elfelejtenünk, hogy az úrvacsora nem önmagában szerzi és nyújtja a bűnök bocsánatát, hanem épp Krisztus által. Krisztus lép velünk közösségre az úrvacsorában, s végrehajt egy csodálatos cserét: magára veszi szennyünket, s nekünk adja tisztaságát. Bűnné lesz helyettünk, s mi szentekké leszünk őhelyette. Az átlag evangélikus azonban, ha mindezt látja is, rendszerint csak arra gondol, hogy Krisztus hozzá lép az úrvacsorában, a pap kezével az ő átszögezett keze nyugszik meg bűnbánattal lehajtott fején, s a pap ajkán felcsendülő feloldozás a Krisztus feloldozása. Mindennek pedig érzékelhető pecsétje a kenyér és a bor. Közben elfelejtkezik, hogy az úrvacsorában nemcsak bűnbocsánatot kapunk, hanem Krisztust és bűnbocsánatot. Aki erről elfelejtkezik, vagy ha gondol is közben arra, hogy az ostya Krisztus teste, a bor Krisztus vére, de nem tud ezzel a gondolattal mit kezdeni, annál csak az úrvacsora hátra néző arca úszik fényárban, de az előre néző arca árnyékban van. A múltat eltörli, de a jövőt legfeljebb csak annyiban munkálja, amennyiben a tiszta ruha a gyermeket nagyobb tisztaságra, fokozottabb vigyázásra serkenti, vagy a kapott kegyelemért érzett hála harcol az emberben a további bűnözés ellen. Ez az oka annak, hogy az úrvacsora után sokszor nem következik az az új élet, amit joggal elvárhatnánk.

Gondoljunk például mindjárt az első úrvacsora történetére! Mi történik az első úrvacsora után? A legkiválóbbak is elaluszak, nem tudnak Jézussal vigyázni. Gyáván megfutamodnak. Péter élete legnagyobb mélységébe zuhan alá: megtagadja urát. Hitük meginog. Tamás kételkedik. Egy pár óráig sem hat az első úrvacsora. S csak valljuk be, hogy nálunk is sokszor így van. Miért? Mert nem gondolunk arra, hogy Krisztust kaptuk az úrvacsorában. Ő lépett közösségre velünk. Ő él bennünk, és ő akar munkálkodni bennünk. Nem mondjuk: Élek többé nem én, hanem Krisztus él bennem.

Pál az ígében egy félelmetes oldalát is megmutatja ennek a kérdésnek: Minden úrvacsorázó Krisztust kapja. A hitetlen is, nem csak a hívő. Az egyik üdvösségre, a másik ítéletre, mert nem becsülte meg őt. És erre nem megoldás az, hogy akkor inkább nem járulok az Úr asztalához, mert akkor meg az elkészített vacsorára hívó szót vetem meg, s ez ugyanaz a bűn: nem becsülöm meg őt. Úgy élj tehát az úrvacsorával, hogy a hálaadásnak pohara a Krisztus vérével való közösségünk, s a kenyér, amelyet megszegünk, a Krisztus testével való közösségünk! (16. v.)

2. Az úrvacsora nemcsak Krisztussal, hanem emberekkel való közösség is. Az úrvacsora közösség az Úrban.

Így fejeződik be a szentlecke: „Mert egy a kenyér, egy test vagyunk sokan; mert mindnyájan az egy kenyérből részesedünk.” Akikkel tehát egy oltárnál térdelnek, vagy akikkel egy oltárnál kellene térdelnem, azokkal asztalközösségben vagyok, vagyis egy családhoz tartozunk, a Krisztus családjához, azok testvéreim az Úrban. Az úrvacsorának ez az emberek felé irányuló, úgynevezett vízszintes része elég tudatos népünkben. Ápoljuk még a régi szokást, hogy úrvacsora előtt a családtagok megcsókolják egymást, s bocsánatot kérnek egymástól, és így indulnak el a templomba. Arra is van indítás bennünk, hogy mielőtt az oltárhoz mennénk, elébb békéljünk meg atyánkfiaival. Hála Istennek, sok bocsánatkérés és sok megbocsátás születik meg még ma is úrvacsorák előtt, és sok rendezetlen viszály rendeződik el, mert megvilágosodott az emberek előtt, hogy aki kegyelmet akar kapni, annak tudni kell kegyelmet adni is. Sajnos azonban sokan vannak olyanok is, akiknél mindez nem a panaszos felebarát felé hajtó erő, hanem az úrvacsorától visszatartó hatalom. Szegény, szerencsétlen emberek! Azt gondolják, hogy nem vétkeznek, ha nem mennek úrvacsorához, mert nem tudnak vagy nem akarnak bocsánatot kérni vagy megbocsátani. A Miatyánkból is kihagyják talán ezt a kérést: És bocsásd meg a mi vétkeinket, amiképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek?! Avagy mit csinálnak az ilyen ígéssel: „Ha meg nem bocsátjátok az embereknek az ő vétkeiket, a ti mennyei Atyátok sem bocsátja meg a ti vétkeiteket” (Mt 6,15)? A haragtartás bűn úrvacsora nélkül is.

Az úrvacsora közösség függőlegesen Krisztussal, vízszintesen a felebarátainkkal. Ez az úrvacsora igazi öröme. Így teljesedik be a mai vasárnap ósegyházi igéje: „*Örüljete Jeruzsálemmel, és örvendjete fölötte mind, a kik őt szeretite!*” (Ézs 66,10a) Ámen.